

SZERKESZTŐSÉG
ÉS
KIADÓHIVATAL:
SOPRON.

Müller P.-u. I. Tel.: 175

LEVELOIM:
SOPRON I.
PÓSTAFIÓK: 8L

FELSŐDUNANTULI HÉTFŐ

POLITIKAI, TARSADALMI ES SPORT-HETILAP

Előfizetési árak:

NEMETORSZAGBAN

Egész évre RM 12.—

Fél évre 6.—

Negyed évre 3.—

Éz történt a nagyvilágban

A MAGYAR ÉS ROMÁN

kormány közt létrejött megállapodás alapján február 24-én Feleken politikai fogolycseré folyt le. Román részről 25, magyar részről 27 személyt adtak át. Ezuttal a két állam fegyveres erejéhez tartozó személyeket cserélték ki.

A MARSHALL SZIGETEKEN

lefolyt harcokról a japán főhadiszállás közleményét adott ki. Eszerint a szigetcsoporthoz tartozó két szigeten 4500 katonából és tisztből álló védősereg, valamint a hadsereg és haditengerészet kétezer polgári munkása a jelentékeny túlerővel vívott harcokban hősi halált halt. Mindkét sziget parancsnoka egy-egy tengernagy volt, akik katonáikkal együtt el-estek.

LONDONBÓL JELENTIK:

Az elmúlt vasárnap éjszakai légitámadások során Vilma holland királynő London melletti kastélyának közvetlen szomszédságában bomba zuhant és felrobbant. A szilánkok a királynő személyzetének két tagját megölték. A királynő sértetlen maradt.

A NÉMET LÉGIERŐNEK

a péntekre virradó éjjel az angol főváros ellen intézett támadásáról a londoni rádió azt jelenti, hogy London több részére nagymennyiségű romboló- és gyújtóbomba hullott. Az okozott kár jelentékeny.

A PETŐFI TÁRSASÁG

csütörtökön tartott tagválasztó közgyűlésén a megüresedett tagsági helyekre Tompa Lászlót, Terstvánsky Józsi Jenőt, Lendvai Istvánt és Kolozsváry-Grandpierre Emilt választotta meg.

DR. HAASZ ISTVÁN

lábort püspök nagybírói főpásztori szöveget intézett honvédeinkhez. Hangsúlyozta, hogy egyháznak és hazánk védelmezése minden katolikus magvárnak, de elősorbán a honvédek szent kötelessége.

Kedden titkos ülésre hívják egybe a finn parlamentet

Zágrábból jelentik: Pénteken kétszer volt légitámadás a horvát fővárosban. A városra nem hullottak bombák. Február 22-én és 23-án Sebenicot és Spalatot támadták angol-szász légitörzések.

A Német Távirati Iroda jelentése szerint pénteken este 21 óra körül rendkívül heves légitámadás fejlődött ki a nyugati partvidék felett a beszálló angol-szász, valamint a német repülőkötelékek között. Közéleti részletek még hiányoznak.

A The Leader című, Dublinban megjelenő folyóirat a szovjet alkotmánymódosítással kapcsolat-

ban azt írja, hogy amennyiben a németek vesztenék el ezt a háborút, tíz napon belül az európai államok nagy részében bolszvista kormányok alakulnának. A lap szerint "szovjet alkotmánymódosítás végeredményben ezt is célozza.

Helsinkiből jelentik: Elterjedt hírek szerint a finn kormány néhány napon belül döntést hoz abban a kérdésben, hogy Finnország tovább folytatja-e a háborút, avagy sem. Politikai körök véleménye szerint kedden ül össze titkos ülésre a finn parlament.

A szovjet-haderő Lemberg felé akar előretörni

Berlinből jelentik: A Dnyeper kanyarulatban, ahol sokszor hiába kísérelték meg a bolszvisták a német záróállások áttörését, csütörtökön érezhetően enyhült a támadók nyomása. A Pr'pjet mocsaraktól délre a német kötelékeknek sikerült támadásban és védelemben náluk sokkal erősebb szovjet lovas egységeket felmorzsolni. A szovjet itt újabb nagy erőket vetett harcba, hogy Lemberg felé előretörjön. A váltakozó küzdelmekből súlyos páncélos csata alakult ki, amely a német fegyverek javára dönt el. Az eddig befutott jelentések szerint a bolszvisták ezekben a harcokban 22 súlyos-típusú harciocsit vesztek. Ezeken a területeken minden támadást — egé-

szben-szokatlanul véres és anyagi veszteséget okozva — hártottuk el a németek. A szovjet sehol sem tudott említésre méltó területnyereséget elérni. (MTI)

Berlinből jelentik: Az a nagy orosz támadás, amelynek elkezdésével német katonai részről már napok óta számolnak, eddig csupán a hóbrnszki szakaszon ismerhető fel, bár az arcvonal egyéb részein is súlyos harcok folynak, de ezek közvetlenül nincsenek összefüggésben az új offenzívával. A német csapatok elhelyezkedése azon a vonalon, amelyen a küszöbönálló támadást fel akarják fogni, még folyamatban van. Ennek kapcsán csütörtökön kiűrtették Rogacsevet. (MTI)

Tozso átvette a nagyvezérkar főnökének tisztségét

Tokióból jelentik: Tozso tábornok, miniszterelnök átvette a japán nagyvezérkar főnökének tisztségét, amivel új politikai korszak kezdődik Japánban. A katonai és polgári hadviselés minden szála ezután a miniszterelnök kezében

fut össze és megszűnik az a kettősség, amely eddig a katonai és polgári tárcák irányítása között fennállott.

Több mint fél évszázadon át érvényesült Japánban a miniszteri autonómia elve, ami azt jelentette,

hogy az egyes tárcák hatáskör-hajszálpontosággal el volt különítve egymástól. Emiatt már az 1892—94. évi japán-kínai háborúban is súlyos feszültségek ismétlődtek és a mandzsuriai hadjárat óta napirenden voltak a politikai és katonai kettősségből eredő sürldadások a kormány tagjai között.

Ez a helyzet csak akkor változott meg, amikor Tozso miniszterelnök a miniszterelnökségen kívül a hadügyi tárcát is átvette. Azóta a háború következményei több ízben szükségessé tették, hogy a miniszterelnök beleavatkozzék az egyes tárcák munkakörébe és saját kezébe összpontosítsa az egész végrehajtó hatalmat. Ez a folyamat az utóbbi időben mindjobban erősödött és most arra vezetett, hogy Tozso a nagyvezérkar főnökének tisztségét is átvette és így most az ő kezében van a négy legfontosabb tisztség: a miniszterelnökség, a hadügyminisztérium, a hadianyaggyártás és a nagyvezérkar főnökének tisztsége. Tozson kívül most már csak a külügyminiszter és haditengerészeti miniszter rendelkezik bizonyos önállósággal a kormány kebelén belül. Ezekkel azonban Tozso bizalmas baráti viszonyban van, úgyhogy a szoros együttműködés nincs akadályozva.

Shimada tengernagy, tengerészeti miniszter állása erősödött, mert a flottavezérkar főnökének tisztségét is átvette. A hadvezetés-sel kapcsolatos minden végrehajtó hatalom most tehát Tozso és Shimada kezében van.

Japán politikai körökben nagy meglepéssel fogadták ezt a változást és biztosítékot látnak benne arra, hogy a jövőben nem lesz több feszültség a kormány kebelén belül és a legnagyobb összhang jellemzi majd azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek a háború győzelmes befejezéséhez.

Pecát ölni is csak gyakorlattal lehet

Minden téli sport szép, de a legkedveltebb — különösen manapság — a disznótor. Mert ha valaki azt hinné, hogy a sporthoz semmi köze, az nem tudja, milyen teljesítményeket mutat fel és mi-csoda sportszerű kalandokon esik át a disznóölésnek bajnoka, a böl-lér.

Téli esteiken, hurkakolbással egybekötött családi összejövetele-ken vége-hossza nincs azoknak a történeteknek, amiket öreg böl-lé-rek tudnak elmesélni. Az ő izes-himes előadás módját hiába próbálnám utánozni, a magam szavá-val mondom hát el Péter bácsi történetét a tiszteletes úr pocájá-val. Péter bácsi keze alatt már jó pár ezer elvérzett, ismer minden fajtát, de amilyen a tiszteletes úr volt, olyannal még nem ta-lálkozott. Így mondja.

Tőlünk nem messze esik a köz-ég. Előző esztendőben nősült a fiatal tiszteletes és hát tavasszal malacot vett, Yorkshireit. Mert, hogy az igen jó fajta. Az eladója legalább is nagyon dicsérte.

Nőtt, növekedett a poca. Egyszer azonban minden sport-karrier véget ér. A tiszteletes úr tanácsot kért a falu véneitől, mi-tévv legyen. Pocája mindent tud, amit egy intelligens pocának tud-nia kell, csak éppen hizni nem akar. Ambrus gazda megnézte és azt mondta, már nem lesz kövé-rebb. Jó fajta a yorkshirei, de minden családban kell egy rossz-nak lenni. Ez a példány a fajta szégyene. Etethetik itéletnapig, — csak a muszklijai fognak nö-vekedni és az életkedve. Kövérebb nem lesz soha. Le kell vágni.

Egy hófúvásos hajnalon meg-jelent hát Péter bácsi a tett szin-helyén. A tiszteletes úr nem fog-a-dott embereket, megfogni — mondta — ott van ő és az apósa. A nagy eseményre, az első disznó-ölésre meghívta ugyanis az apóst is. Derék, kiváló pesti ember volt, jó magyar és jó köztisztviselő. Büszkesége a karnak. Csak éppen sertésvágást nem látott még kö-zéről. No, nem baj. Péter bácsi kiosztotta a szerepeket, hogy ki fogja a fülét, a farkát és hogyan kell döntenit. Mert ez a legfonto-sabb. Hogy egyakarattal döntsék.

Felálltak hát az ől ajtaja elé s kinyitották. A poca előbb körül-szágalszott, noszt vett és nagyot horkantva rohant ki az ólból. Pé-ter bácsi azonban résen állt. Ab-ban a pillanatban elkapta a fülét, a tiszteletes úr a farkát, az após meg valahol közepén.

— Most döntenit! — vezényelt Péter bácsi.

Igen ám, de a megbeszélés nem volt elég alapos. Míg ugyanis Pé-ter bácsi jobbfelé döntötte, addig a két hadsegéd pontosan az ellen-kező irányba igyekezett. Kiegyen-súlyozták. Döntés helyett csavar-ták. Ez persze, a történelem ta-nulása szerint már a gepidák idejében meghaladott elgondolás volt. Egyedül a pocának nyerte meg a tetszését. Első ijedtségét leküzdve, kiugrott a bolyból és eliramodott. De nem egyedül. Há-lán vitte a tiszteletes urat. Ha a rádió helyszíni közvetítést adott volna, azt mondta volna. „Lova-solta Klimscha“.

Tempus német vigjáték a közönség kedvencével!

Nótás fiúk

Főszereplők: Johannes Hechters, Carole Höhn.

Péntektől hétfőig a VÁROSI MOZIBAN!

MONTE CASSINO

Brezsük évek óta a saját bőrün-kön a latin költő szavainak igaz-ságát: Nulla salus bello...! Nincs köszönet a háborúban. De lassan-ként megszoktuk a hatalmas em-berlömegek pusztulását, templo-mok és kultúrintézmények romba-dóltát bejelentő, hírek minden különösebb lelki megrázkódás nél-kül való fogadását. Bármennyire is hozzádöztünk azonban ezek-hez, egy pillanatra megdőbent minden keresztény ember, aki né-milleg is tisztában van a kereszt-ény európai kultúra gyökereivel, amikor köztudomású lett, hogy Monte Cassino 1400 évnél idősebb kolostora légi erődök és nehéz-ágyúk tüzeinek martaléka lett. Megdőbent, keserű lélekkel ál-lunk a tény előtt, mely kiáltóan bizonyítja az úgynevezett kultúr-ember kultúrátlanságát, kö-tyagos fejek, eldurvult lelkek barbárságát, mely szabadon pusztít egy magát művelten érző vilá-g szemelőttára. Butaság, vilá-g érdek, vagy rossz akarat munkája volt-e, hiába kutatók. Egy biz-tos: „Ha akarták volna. Monte Cassino megmaradt volna. Csupán jóakaratra lett volna szükség és tiszteletre, nem a saját személyem hanem a katolikus világ iránt“ — jelentette ki XII. Pius, amikor hi-rül vette a monostor pusztulását.

Nem mehetünk el szó nélkül e kiábrándító barbár tett mellett, mert Cassino a miénk volt, mindenké, aki kereszténynek és eu-rópainak vallja magát. Hiszen kultúránk legrégibb, legrágább bölcsője Szent Benedek ősi apát-sága, mely csaknem másfélezer esztendeje hirdette Isten dicsősé-gét és az ember szeretetét.

Hatalmas multja alatt sokszor szántott át rajta az idők ekéje, számtalanszor zúgott el felette pusztító vihar, hiszen még tizenöt évvel ezelőtt is a szekularizáló olasz állam keserű igáját nyögte, de mindig megvalósult rajta c-me-re jelszava: „Succisa virescit!“ Megconkítva is újra kihajtott. És mindig az volt, aminek Alapítója szánta már 529-ben, hegyre épült város, lux mundi, tartóra helye-zett gyertya. Lángjánál fogtak tüzet az európai népek első isko-láinak apró mécsesei, hogy szét-áraszsják a műveltség fényét. E szikla-fészekből rajzottak ki a kultúra legszorgalmasabb, önfel-áldozó munkásai, Benedek fia. Itt írta meg isteni intésre a Regu-láját, mely nemcsak a nyugati szerzetesség törvénykönyve, de a nyugati műveltség megalkotója is lett. Mert vezette annak munká-hadseregét, a szerzeteseket, az imádság, munka és tudomány em-berreit, akik az imádságon és tuda-mányon keresztül megteremtik a

nyugati keresztény műveltséget, kitermelik a szellemi kultúra mér-hetetlen kincseit, a földművelésen és ipari munkán át pedig létre-hozzák a civilizációt. Ezért nem egyszerűen szimbólum csak az ősi monostor, de sokak több: bölcső, melyben műveltségünk, emberibb életünk ringott. Elindítója annak a szellemi áramlatnak, amelynek eredményeként élénk állt a nyu-gati művelt ember és mindaz a fejlődés, amelyet ma egy rde-g szóba sűrítve Európának neve-zünk. Mert nemcsak Németorszá-gról áll J. Nikel Allgemeine Kul-turgeschichte c. munkájának meg-állapítása: „Aki Németország történetét megírja, kolostorainak történetét kell megírnia.“ Igaz ez minden európai államról.

Cassinóról szervezett hadsereg indult el a népek művelté tevésére, hadsereg, amelyben vasfe-gyelem uralkodik, de szeretet is. Ennek a seregnek legfőbb napi pa-rancsa, egyben a belőle kiáradó szellemnek is alapja: Krisztusnak semmit elébe ne tegyetek! „Mert Krisztus magában foglal mindent, az emberi küzdés értelmét, a kul-túra jogosultságát, a szebb, gaz-dagabb, mert tartalmasabb életet. Nélküle barbárrá süllyed az em-ber, értékek pusztítójává, életkel játszó, nyomort, könnyet pré-selő vadállattá. És Cassino pusztulásának sem egyedüli okai a ráhullott bombák, a becsapódó lö-vedékek, hanem azok pusztító tü-zében részesek mindazok, akik új alapokon új világot akarván teremteni, szembe fordultak a krisztusi világnézettel. Vajjon nem érett-e meg a pusztulásra az a generáció, amely már a saját multját, mérhetetlen értékeit sem tudja megbecsülni?

A leomló falak száz és száz em-beréletet lobbantottak el, békés és Istenről békét könyörgő, ma-gukról másokért lemondó férfi szívek verését állították meg. De eltemették évszázadok szorgalmas munkával gyűjtött, művészi kin-cseit is. A hatalmas kéziratár és a könyvtár legértékesebb darabjai ugyan idejében a Vatikánba ke-rültek, de miért kellett elpusztul-niok Bramante halhatatlan szép-séget lehető loggiáinak, Perugino ecsetje végtelen finomságú co-dáinak, miért, az embert térdre kényszerítő székesegyháznak, az alsó templom beauroni stílusú mű-vészi alkotásainak, s a hatalmas könyvtárnak? Miért dulta fel a békét hirdető Szent Benedeknek és testvérének, Skoiasztikának re-likviáit a megvadult, lelketlen barbárság? Felsajgó, feleletet kö-vetelő kérdések ezek, melyek fel-törnek belőlünk, akik Isten jóvol-tából közvetlenül láthattuk a ko-lostor bámulatos szépségét, mér-

hetetlen kultúrkincseit, megérez-hettük lelkét. A felbukkanó fájdalom önkéntelenül is összehason-lításra készítet. A kegyetlen, bar-bár gótok királya, Totilas, lenyü-gözve a kolostor békét sugárzó, fi-nomító varázsától, Szent Benedek kérésére megtiltotta katonáinak Nápolyba bevonulásakor a pusztítást, az öldöklést... Barbár volt, katona, műveletlen... Ma pedig... Robbant a bomba... az egyik „művelt nép“ parlament-jében a mentséget-kérés: lázas izgalomban valaki nem helyezte ezt az elméletet, amely a kultú-rának mindenek fölé akarja helye-zni. Totilas különb volt! Pedig a lordok házában is a kultúra vé-delme címét jelölték meg a had-viselés okával.

Hiábavaló a nagysietve tett ajánlat, hogy hozzájárulnak az Egyesült Államok a kolostor újjá-építéséhez messzemenő anyagi tá-mogatással, mert valóban igazán van az amerikai ügyvivőnek hida-gen így válaszoló Maglion bíbor-ros-államtitkárnak: „Még ha győ-mánból és aranyból építik is új-já, az többé már nem az a kolos-tor.“ Azt a mérhetetlen kultúrör-téneti veszteséget, amely Monte Cassino elpusztításával a katoli-cizmust és Európát érte, jóvá tenni semmiféle anyagi áldozattal nem lehet.

A postai levelezőlap 75 éves jubileuma

Az idén van 75 éve, hogy útjára kelt a világ első postai levele-zőlapja. Az ötlet atyja a bécsújhe-lyi katonai akadémia nemzetgaz-dásza, dr. Emanuel Hermann volt, aki a német birodalmi posta megalapítójának, Stephan főposta-mesternek már jóval előbb, 1865-ben javaslatot tett a levelezőlap bevezetésére, itt azonban elutasít-ásra talált, úgyhogy a nagyjelen-tőségű újítás megvalósításának dicsőségét 1869-ben az osztrák posta biztosította magának. Az osztrák postai levelezőlapot 1880-ban a világpostai is átvette és ez-zel a levelezőlap, mely mindjárt az első évben egy milliárdos szá-mban került forgalomba, megkezdte világkarrierjét.

BALSORS.

— Mondhatom, szegény János pát-rónkat ugyancsak üldözi a balsors.
— Mit történt velet
— Képzeld, alig egy hónapja, hogy elvett egy csúnya, de pénzes nőt fe-lsőségül, most pedig megnyerte a fő-nyereményt.

Március 3-8-ig, péntek-szerda.

Az új magyar filmcsillag első nagy szerepében:

Makacs Kata

Egy kedves és szellemes vigjáték a javából. Főszereplők: **Buttykay Emmi, Hajmássy Miklós, Mihályffy Béla, Halmay Tibor, Vizváry Marika.** — A soproni Elite-Mozgóban.

Amikor a konda hőse is meghátrál

A disznókuti pagonyánál történt. Már évvel ezelőtt, Péter-Pál napján, Porron tüzött a delelő nap a földre. Igazán száradozott a gazona gyökere az éredéstől, amint az öreg gazdák állítják ilyenkor. A kondanyáj is déli sziesztát tartott. A mangalica süldők egy része, a pocokját a napnak fordítva hevert; — napozott. Az anyapocok és ártányok, a „disznóuszta” kéjmeleg vízében nyúlva el legény nyugalommal Csak az orlyukakból kiáradó levegő változta a vizre a buborékokat. — Ekkor az uszató vére látszatra úgy hatott, mint egy „pezsztő”.

Peti, a kondás, miután a bojtárszereket ebédért küldte és a hajój körül mindent rendben talált, ő is a pagony hús árnyékába bújva hevert. A két puli, eszter, meg a hárcos, miután a csürke közt rend mutatkozott, gazdájuk mellett elnyúltak a hűvösön.... Hiszen délután 3-4 óráig, melege volt talpra állítani a kondát, megszokott nyugalomból. — Peti, a kondás, ilyenkor Szent-Vendel oltalmára szokta bízni a kondát, egy ájtatos sóhajrással, amíg arcára húzott kalappal szundikálni kezdett. Így ment ez máskor is, hiba sohasem esett. De most mégis másképpen történt!

Betyár, a csorda kiérdemesült vezérkánya, akit egy jónévi soproni műkedvelő fényképező gyűjteménye számára az akkori időben megörökített; mondom a betyár, egyet horkantott a feredőbe, aztán két első lábaira felállt, a hátsókön ülve maradt. Rövid gondolkodás után megrázta hatalmas fejét, lapátnagyságú feleiből a vizet kirázva, kiballagott a partra. Az ő rövid disznószével pár percig gondolkodott, aztán, — szokása ellenére, — lassú csammogással otthagya a kondát, behallgott a pagonyba... Mint később, Peti a kondás állította, hogy bizonyosan betyár a feredőben álmat látott, hogy a pagonyban valami iyene események, vagy répa van, azért inalt. Pár perc múlva azonban baj történt!

Vad ordítással rohant ki a pagonyból a „betyár”. Az történt ugyanis, valami kőbor méhraj, meg a reggeli órákban megszállt valamű bokor aljába. Ünneppnap lévén, senki sem vette észre a már nyugodtan egy gomolyba összehúzó méhrajt. Betyár, amikor rájött, a sertések szokásához híven, az ormányával megpiszkálta a rajmehkeket. Ezek a szokatlan hánásmódon felhúborodva, fullánkaikkal irrazhatatlanul szurkálni kezdték a

háborgatót. Ezt a rohamot még a konda hőse sem bírta. Vad bődüléssel rohant ki a pagonyból. Keresztül, hanyatt-homlok rohanva a békésen heverőkön, egyenest a feredőbe, egy csapat méhtől üldözve.

A békében heverésző állatok között vad rémület tört ki erre. Egy gomolyba összefutottak hangos rőfögéssel. A pulik rémült tüttülésbe kezdtek, és riadtan ugráltak ide-oda. A kanász felriadt, tanácstalanul nézte pár percig a vad kavarodást, amíg a szállongó méheket meg nem pillantotta. A dologgal nyomban tisztában volt.

Lekanyarította válláról a karkást és a gomolygó, vadul rőfögő támadásra kész csorda közé csordított néhányat, és sietve vag-

száz lépésre távolabb terelte a csordát. Itt lassan lecsillapodtak. Betyár, a csorda büszkesége, leverten csammogott egész nap. Restelkedett!

Amikor legnagyobb volt a kavarodás, éppen akkor haladt arra kerékpárral valami „vigéc”. Látta rajta, mesélte a kanász, hogy halálos félelem ült ki az ábrázatán. Nagy erővel benyomott a pedálba, úgy hogy az egyik nyomban letört. A gép felborult, de pillanatok alatt föntermett rajta, s mint egy szárnyazott vadliba, kecmeregett tovább. Ennek is az inában van a bátorsága, vélekedik a kanász, mert gyorsan tiporta a pedált...

Aligha Árpád vezérrel jött be ennek is az őse; lódtíja a szót, az ebédet megérkezett a bojtár...

UJ ROBINSON, akitől elvették a szigetét

Ceylon fővárosa, Colombó közelében egy Lánka nevű kis szigeten 1908 óta Moni gróf, a Bourbon-család távoli leszármazottja. A gróf, akinek ügylátszik már 1908 óta nem volt inyére az európai világ, annakidején a brit kormánytól vásárolta meg ezt a kis szigetet, amelyen kis kastélyt építtetett magának. A hatalmas pálmaliget közepén épült kis palotában azóta úgy élt, mint egy modern Robinson. Mivel a sziget és a szárazföld között nem volt hajóösszeköttetés, Moni grófhhoz csak olyan látogató jöhetett, akinek olyan ellen a grófnak nem volt semmi kifogása. Ilyen pedig csak nagyon kevés akadt, mert 35 éves robinsoni élete alatt két inasán kívül nem látott tucatnyul

több idegen arcot. A totális háború véget vetett ennek az idillnek is. Az indiai brit katonai hatóságok katonailg fontos pontnak nyilvánították Lánka szigetét; mert pázsitos mezői szinte kínálkoztak arra, hogy az ellenség elfoglalja s ott légi támaszpontot rendezzen be. Moni gróftot tehát udvariasan, de erőlyesen eltanácsolták a szigetről. Az öregúr most Kalkuttába utazott s onnét kezdett tárgyalásokat az amerikai kormánnyal, hogy valahol a nyugatindiai szigetvilágban egy újabb és kényelmesebb szigetcskét vásárolhasson magának. A megbeszélések azonban — legalább is a háború beféjeztéig — nem sok eredménnyel kecsegtettek.

Öt cseh koronába fogadtak, de a fogadás csak 500 év múlva dől el

Milliókat loznak kapni a nyertes késő örökösei

A számtalan klasszikus példái között szokott szerepelni az a feladvány, hogy mekkora összegre nőtt volna a kamatok kamatjával egy fillér, amelyet Krisztus születésekor helyeztek volna bankba. Az illető banknak ma annyi aranyat kellene kifizetnie az ősi betét tulajdonosának, amennyi talán az

egész világon sem található Erre a példára kell gondolnunk, amikor a Völkischer Beobachterben olvasunk egy fogadásról, amely minap jött létre Prágában. A fogadás ugyanis 500 évtendőre szól és a kamatos kamatozáson alapszik. Prága legnagyobb bankjában

megjelent egy kereskedő és két barátja. Takarékkönyvet kértek s erre együttesen 15 cseh koronát fizettek be. A betétet 500 évre lekötötték. A rendelkezés szerint az 500 év alatt felgyülemelő összeget a kereskedő igazolt örökösei részére-kell majd kifizetni abban az esetben, ha a prágai Laurenzihenyeen áll még a costani kilátótorony. Abban az esetben viszont, ha 500 év múlva a torony már nem látható a hegyen, a kereskedő két barátjának igazolt utódjai veszik fel a pénzt. A bankban először nagyot néztek a különös rendelkezésre, de a betétet a lekötéssel és kikötéssel együtt elfogadták, úgyhogy a fogadó felelős örökösre, valószínűen a nyolcadik nemzedéknek tekintélyes vagyon vár. Mi ugyan nem számítottuk utána — olvasóink könnyűszerrel megtehetik, — de a Völkischer Beobachter számítása szerint a 15 korona, ha 2 százalékkal kamatozik, kerekén 900.000 koronára, ha pedig 3 százalékkal kamatozik, több mint 100 millió koronára fog növekedni. Hatalmas összeg! — Amilyen könnyen, minden bűbánnal nélkül veszítenék el azonban most a fogadók a 15 koronájukat, annyira érzékenyen fogja érni 500 év múltán az örökösöket a fogadás elvesztése.

Szerszámok újszerű keményfából

A műgyantából sajtolt szerszámok mellett, melyek mindenekelett a német repülőgépiparban váltak be kitűnően, a német szerszámgyépkonstruktőrök újabban keményfából is állítanak elő vágószerszámokat. Az újszerű szerszámok előállítására az erősen összehérsélt keményfa (Obo-N-fa) szolgál, mégpedig több rétegnek műgyantával való összeragasztása útján. Maga a vágóél 8-15 milliméteres acélemezéből áll. Ezek a szerszámok nemcsak rendkívül könnyűek és könnyen kezelhetők, hanem átlagosan 85 százalékos nyersanyag — és mintegy 33 százalékos munkaidőmegtakarítást tesznek lehetővé.

Bécs városa a színház-tudomány szolgálatában

Több, mint 50 éves munkával Leuschke dr. zsidai professzor 60 ezer színházi kritikát, színházi programot, színészletrajzot és nekrológot gyűjtött össze és ezzel az 1800-tól 1943-ig terjedő időre majdnem teljesen hiánytalan színház-tudományi forrásanyagot állított össze. Ezt a német színház-történelem számára rendkívül fontos levéltári anyagot most Bécs városa megvásárolta és tulajdonjogának fenntartása mellett a bécsi egyetem keretében működő Központi Színház-tudományi Intézet rendelkezésére bocsátotta. A bécsi színház-kutatók társasága az egész világon egyedülálló levéltári gyűjtemény rendelkezésére külön összeget bocsátott, rendelkezésre.

Hálókocsi katonák számára

Németország nemcsak a kötelesteljesítés legmagasabb mértékét követeli meg katonáitól, hanem más részről mindent meg is tesz, hogy életüket lehetőleg megkönnyítse. Ezek közé az intézkedések közé tartozik, hogy a német vasútkocsi-ipar a keleti harctérre utazó katonák számára az új német teherkocsi építés elveinek felhasználásával 36 hálólappal, három mosódomedéccel és 36 ülőhellyel ellátott fűthető vasútkocsi gyártását kezdte meg.

Új német paraszt-opera

A salzburgi tartományi színházban nemrég ritka sikerrel mutatták be Franz Salmhofer „A kőr ruhája” című új parasztoperáját. A siker nagyságára jellemző, hogy az előadás befejeztével nem kevesebbszer, mint harmincszor gördült fel újból a függöny. Érdekes, hogy az operát a színház vezetősége csak úgyszólván melleslegesen tűzte műsorára, anélkül, hogy különösebb sikert várt volna tőle.

A német hadifoglyok tudományos továbbképzése

Németország hadifoglyainak tudományos továbbképzéséről is gondoskodik. A német kultuszminiszter nemrégiben rendeletét bocsátott ki, melyben megengedi, hogy az ellenséges országokban lévő német hadifoglyok táboraikban az érettségig minden vizsgát érvényesen letehetnek. A tanárok szintje a foglyok közül kerülnek ki, a tankönyveket a Vörös Kereszt közvetíti, a vizsgákat pedig egy erre a célra kinevezett bizottság tartja meg.

Elvi álláspont

Körülbelül két hete — amióta telbe fordult a tél és a barna átmeneti felcseréltem a sötétszürke télkabátom — elvi harcot vívok.

A cöli az oka.

Uton, útfélen megkérdeznék, hogy miért vagyok olyan ünnepléses.

Van ugyanis egy colim, egy hajdán snájdig keménykalapom és a télkabáthoz ezt használom.

Valaha általában divat volt, kedvelt volt, majdnem azt mondhatnám, minden rendes ember colit hordott. Szerették. Én ma is szeretem. S lépten-nyomon megszólltának:

— Szervusz pájtás, tán lagziba mégy? — kérdi az egyik és oldalba böki. Ahogy a nászgyagokat szokás. Pajkosan.

Más épp ellenkezőleg. Komoly arcot, sőt — minden eshetőségre elkészülve — részvételtlét vág, amint meglát, — hátha meghalt valakim:

— Temetésre? — kérdi és ’átom rajta, hogy már készíti magában a kondoleáló szöveget.

Ismét más szélesen mosolyos és izes vörkölték illatát érzi orrában, nyében:

— Bankettre, öreg, bankettre? És íau tovább. Van, aki azt kérdi: „Első vizit?” Más: „Hova megy

küldöttség, a kegyelmes úrihoz?” Sőt olyan is akad, aki azt kérdezte:

— Sajtóbemutató? Merthogy az olyan előkelő valami.

Na igen, a colit kiment a divatból senki sem hordja és feltűnést kelt. Két hét alatt százán kérdezték meg és mivel ismerőseim száma húszezerre tehető, hátra van tizenkilencezerkilencszáz. Ilyenformán csaknem közérdek, hogy eláruljam a titkot.

Sem nem lesz lagzi, sem nem temetés, nem bankett és nem miniszter, még csak nem is sajtóbemutató. A colit azért viselem, mert van. Büszkeségből. Sőt helyesebben — dacból. Egy nagy „csakazértis” ez az én colim, egy egész mellet való kiállítás a régi elegancia mellett a léhu és muló divatáramlatok ellen.

Tüntetésből viselem a colit. Elvi álláspont.

Ja, meg azért is, mert más kalapom nincs.

Hirek mindenfelől

— BERLINBE HELYEZIK AT A NEMZETKÖZI KÉZMŰVES KÖZPONTOT. A német és olasz illetékes ténylezők megegyezése alapján a nemzetközi kézműves központ székhelyét Berlinbe helyezik át.

A SVÉD GYAPJUIPAR ANYAG-ELLÁTÁSA. A svéd ipari bizottság textiltisztítványok vezetője nemrégiben kijelentette, hogy Svédország textiltisztítása a viszonyokhoz képest elég jó. Sikertől megfelelő szinten tartani a gyapot- és gyapjúkészleteket és egyidejűleg biztosították új gyárak építésével nemcsak a kender és len fokozott feldolgozását, hanem a műgyaprot gyártását is. — A műhelyentermelesek is állandóan növekedtek. A papírost is egyre növekvő mértékben használják mint nyersanyagot a textiliparban és a kender- és jutagyrak egyre több papírszineget és papírszövet állítanak elő. — Rongyhány a svéd piacon nem állott be. A svéd gyapjúipar gyapjúellátása nagy a legtöbb kívánivalót hátra, mivel Svédországban a juhtenyésztés még mindig nem terjedt el eléggé. Ezenfelül a svéd textiliparban erős munkahány is mutatkozik. Az elmúlt évben sikerült textil-félgyártmányokat és készárukat is behozni Svédországba külföldről, részben európai államokból, részben pedig a tengerentúlról is.

— BÜCSUEBÉD A TÁVOZÓ BOLGÁR KÖVET TISZTELETÉRE. A Magyar-Bolgár Társaság elnöke, vitéz técsői Mörizs Kálmán búcsúebédet adott a Budapestről távozó Toseff Dimiter bolgár követ tiszteltetére. A búcsúebéden megjelent a külügyminiszteren kívül a magyar közélet számos előkelősége. A Társaság elnöke meleg szavakkal búcsúztatta a távozó követet, aki válaszában hangoztatta, hogy hivatása minden állomásán a jövőben is lelkes és odaadó híve lesz a magyar-bolgár kapcsolatoknak.

— ELTEMETTEK MAPIA TERÉZIA FÖHERCEGNŐT. — Bécsből jelentik: Mária Terézia főhercegnőt a kapucinusok templomában temették el. A temetését szertartást Seidel püspök vezette Inuitzer bíboros hercegérsek jelenlétében. A szertartás után az elhunyt főhercegnőt a kapucinusok templomában lévő császári sírban helyezték örök nyugalomra. — A temetési szertartáson megjelent az elhunyt Anunziata főhercegnő két leánya: Erzsébet és Amália, a Liechtenstein hercegi család több tagja, köztük Ferenc József uralkodó herceg, továbbá a Hubert és Theodor Salvator főhercegi család, valamint a Hohenberg és a Thurn und Taxis hercegi családok több tagja. Benedikte és Amália Adelheid infánsnő. Brazanza herceg.

nő, a Schwarzenberg hercegi család több tagja, valamint a Bécsben lakó vezető arisztokrata családok nagy számában. A 89 éves korában elhunyt főhercegnő Portugália infánsnője volt. Férje, Károly Lajos, Ferenc József császár testvére volt. Az elhunyt főhercegnő a Sarajevóban meggyilkolt Ferenc Ferdinánd meggyilkolt Ferenc Ferdinánd trónörökös mostohaanyja volt.

— 30 000 HEKTAR ÚJ ERDŐT TELEPÍTETEK — SPANYOLORSZÁGBAN. Spanyolországban madridi jelentés szerint az elmúlt évben 30.000 hektár új erdőt telepítettek az 1942. évi 20.000 hektárral szemben. A telepítés főleg az Atlanti-óceán és a Cantabrial-tenger parti zónájában folyik. Főleg fenyőfákat és eucalyptikus fákat ültetnek. Spanyolország erdőtelepítési törekvéseinek oka az a tény, hogy Spanyolország faszükséglete jelenleg 4 millió köbméter, amelyből azonban csak másfélmillió köbmétert szolgáltat a spanyol erdőgazdaság.

— PORSZÍVÓ — MINT ELETMENTŐ. — Berlinből jelentik: — Sajátságos módon mentette meg egy mechanikus egyik kártársa életét. Az illető zárt helyiségben benzínmotorral dolgozott. A benzingáz elkábította és így ájultan zuhant a földre. Amidőn kártársa utána akart nézni, hogy mit csinál, az ajtót zárva találta és a kulcslyukon benézve, észrevette, hogy társa élettelenül hever a padlón. Rögtön sejtette, hogy mi okozta a szerencsétlenséget és tudta, hogy a szerencsétlen embernek első sorban friss levegőre van szüksége. Felkapta a közelben heverő porszívót és azzal a kulcslyukon át friss levegőt szivattyúzott az elzárt helyiségbe. Amidőn az ajtót feltörték, az élesítői klsérletek gyors sikerrel jártak, mert a beszivattyúzott friss levegő megmentette hatását.

— VÁSÁRLÁSI BOJKOTT. — MINT FEGYVER AZ ÁRDRÁGI-TÁS ELLEN. Beiruti jelentés szerint az ottani női egyesület elhatározta, hogy a kereskedő árdrágitás ellen bojkottal védekezik. Elhatározták, hogy az egyesület tagjai bizonyos luxuscikkeket egyáltalában nem vásárolnak.

— AZ AMERIKAI KATONÁK CSAK HAT HÓNAPI PRÓBAIDŐ UTÁN KÖTHETNEK HÁZASSÁGOT AUSZTRÁLIAI NŐKKEL. Az amerikai katonai hatóságok elrendelték, hogy az Ausztráliában tartózkodó amerikai katonák csak hathónapos próbaidő után köthetnek házasságot ausztráliai nőkkel. A próbaidő tartama alatt alaposan meg kell vizsgálni a jegyesek családi körülményeit, valamint azt, hogy a férjjelölt békében mivel

foglalkozik. A menyasszony szüleinek írásbeli nyilatkozatot kell adniuk; hogy beleegyeznek a házasságba. Erre az intézkedésre azért volt szükség, mert az Ausztráliában tartózkodó amerikai katonák az utóbbi időben „megmondatlanul” kötöttek házasságokat — mint Dorothy Tangney amerikai szenátor nő jelentette — hosszabb ausztráliai útjáról visszatérve.

BERNADOTTE herceg, a svéd király unokatestje, a svéd Vöröskereszt elnöke, Londonban tartózkodik, hogy újabb tárgyalásokat folytatson a hadifoglyesere ügyében.

— BÉCSBŐL ÉRKEZETT HIR SZERINT — Mária Terézia osztrák hercegnő meghalt. A hercegnő 1872-ben ment férjhez Károly Lajos főherceghez. I. Ferenc József fiáné, azaz mostohaanyja volt Ferdinánd trónörökösnek. (MTI)

BEFOLYÁSOLJA-E AZ EGÉSZ SÉGET — AZ ABLAKÜVEGI MŰ. — A napfény eljuthat hozzánk a szobába, több olyan rétegen kell áthaladnia, amely rétegek hatással vannak a fény összefételére. Már a levegő is elvonja a sugárzás erejének nagyrésztét. További akadály a por, a levegőben lévő korom és más anyag. Még az ablak is szűrőként viselkedik a napfényel szemben. Az üveg közt sok mindenfélét hallottunk már, például olyasmit, hogy teljesen elnyeli az ultraviolet sugárzást és ezáltal az emberi szervezet annyira szükséges, életétől valóssággal közömbösíti. Valószínűleg orvostanár, a kérdés egyik ismert szakembere, most az közli, hogy fentiek levedésen alapulnak. Az úgynevezett „biológiai szűrőség”, vagyis az ablaküvegi „ultrafiolletsugárzás-elnyelés” következtében előállt „hasznatlan fény” nem is olyan hasznatlan, mint hinnék. A Napból ugyanis hősugárzás is indul 5000 MC (Egy MC azonos a millió méter egy milliomod részével) hullámhosszon s ezt az ablaküveg nemcsak átengedi, hanem részben fel is erősíti. Amint tehát az ibolyántúli sugárzással veszítünk, azt behozzuk a hősugárzással, s így az ablaküveg semmi hátrányos befolyással nincs egészségünkre.

— A CSIGA tudvalevőleg tapogatóval halad előre. Ha ködaráb vagy hasonló jól látható tárgy van előtte, azt is megtapogatója, miközben hosszú szárvacsakait teljesen kinyújtja tartja. Ha ellenben átlátszó áramlamezt állítunk az útjába és azt a csiga mitsem gyanítva megéri, egyszerre nagyon gyorsan behúzza a tapogatóit, sőt a fejét is. Ebből arra lehet következtetni: az állat szemé még annyira kezdetleges, hogy látásra valójában nem alkalmas. A csiga a tapintó érzéke vezet a maga útján de azért némi észerepe a látószervét is van, amennyiben a tapogatók munkáját megkönnyíti. A kezdetleges szem tehát az érzékeny tapogató védelmére szolgál.

Felsodunántúli HÉTFŐ.

Felelős szerkesztő és kiadó: Kardos Árpád.

Németországi főmunkatárs: Farsky Tibor.

Kiadja a Fidelitas Lapkiadó Vállalat kft

Nyomtatott vagyvasi Máté Ernő könyvnyomdájában. Sopron